

VÅR 2021

Össur News

Iceross la
grunnlaget

Doktor i
ortopedisk
ingeniørfag

En utdanning
med muligheter

Team
ÖSSUR

Spydspissen i parasport

1971-2021
50
 ÖSSUR
LIFE WITHOUT LIMITATIONS

LIFE WITHOUT LIMITATIONS

ÖSSUR

Først av alt håper vi *inderlig* at du og dine nære har det bra når dette nummeret av Össur News når deg. Forhåpentligvis ga julen og nyttårsfeiringen et lite avbrekk. 2020 kommer til å være gjenstand for diskusjoner, analyser og refleksjoner. På samme måte ønsker nok mange bare å legge året bak seg.

I skrivende stund vet likevel ingen om vi engang har hatt mulighet til å legge det bak oss eller om Covid-19 fremdeles holder verden i sitt jerngrep. Tiden for endelig refleksjon og lærdom får da la vente på seg. For jeg er overbevist om at vi har lært oss mye allerede, både privat og profesjonelt. Disse lærdommene kan vi allerede nå dra nytte av og utvikle oss fra, og høyst trolig kommer de til å gi ettervirkninger langt inn i fremtiden.

For det er gjennom å dra lærdom og justere kursen at vi utvikler oss. Dette har Össur nå gjort i 50 år! Fra 1971 da Össur Kristinsson oppfant Iceross-lineren til i dag, har det strømmet mye vann under broene. Takket være selskapets evne til å justere kursen raskt, har vi kunnet fortsette å seile fremover. I dette nummeret av Össur News vil vi ta dere med på noen av våre etapper og presentere milepæler som på flere måter har vært avgjørende for at vi er havnet på vår nåværende destinasjon.

Vi kommer til å se tilbake på hvordan Össur ble «født» i de nordiske landene. Hvordan så bransjen ut på den tiden? Hvordan blir man egentlig ortopediingeniør, og hva betyr det at vi nå har både doktorer

og professorer innen feltet ortopediteknikk? Hva har Team Össur innebåret, for bransjen og helseomsorgen som helhet? Ser man i dag annerledes på en amputert enn man gjorde for 50 år siden? Ja, dette og mye mer håper vi å kunne få dele med dere.

Vi har hatt all grunn til å vurdere vår eksistens ut fra den situasjonen som pandemien har satt oss i. Bransjen vår er og forblir en viktig del av helseomsorgen. Dette kommer likevel til å stille krav til oss, som vi er nødt til å leve opp til. Det finnes takk og lov mange måter for oss å kunne hjelpe på for å gi dere en mulighet til å leve et liv uten begrensninger. En stor takk til dere for at dere har gitt oss mulighet til å møtes og gi støtte via helt nye forumer i Covid-19-tiden. Sammen har vi tatt et stort skritt, ikke bare i Össurs, men også i bransjens historie. Noe som vi sammen kan være stolte over.

Vi håper å kunne tilby en god lesning, uansett hvordan verden utenfor ser ut. La oss minnes og se tilbake på den imponerende reisen som både Össur og bransjen har gjort i løpet av de siste 50 årene, en reise som hadde vært umulig uten dere og deres store kunnskap.

Hyggelig lesning og ta vare på dere!

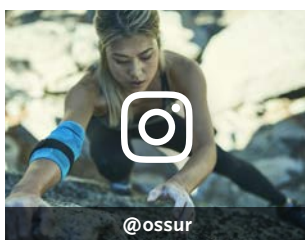
Johanna Östergren
Managing Director Össur Nordic

Innhold

På gang	4
i-Limb Quantum Titanium	5
Utvikling i ortopedisk teknologi	6
Iceross la grunden	8
Össur 50 år	10
Milepælene i historien	12
Caroline Djupsjö	14
Doktor i ortopedisk teknologi	17
Team Össur	18
Fenomenet pandemi	20
Betydningen av anpassning	22
Utdanningsguide	24
På besøk til Mexico	26

Hold deg oppdatert!

Össur News produseres av Glory Days på oppdrag fra Össur Nordic.

Ansvarlig utgiver og prosjektleder Össur: Johanna Östergren **Redaktør og produksjonsleder:** Pål Johansson
Art Director: Love Eneroth **Skribenter:** Mimmi Bladini, Karolina Arenhäll, Jessica Widing De Los Santos, Niklas Simonsson & Pål Johansson **Foto (hvis ikke annet angis):** Össur Nordic **Illustrasjoner:** Love Eneroth

Redaksjonen tar forbehold om eventuelle trykkfeil og endringer. Siter oss gjerne, men angi kilden.

Våre registrerte varemerker er:

Miami J®, i-Limb®, RHEO KNEE®, PROPRIO FOOT®, Rebound®, Unity®, Pro-Flex®, Seal-In®-liners og Unloader One®

Össur Nordic

Besøksadresse

Kistagången 12 • 164 40 Kista

Postadresse

Box 7080 • SE-164 07 Kista

info@ossur.com

+46 (0)18 18 22 00

På gang

Familieforøkelse i Rebound-familien

Rebound® Post-Op Elbow er en albueortose som kombinerer intuitive funksjoner med en design som tar sikte på å forbedre tiden etter en albueoperasjon. Det nye familiemedlemmet er den letteste i sitt slag, og det er en av grunnene til at Rebound® Post-Op Elbow er ekstra komfortabel for brukeren. Dessuten har den remmer som sitter på plass og tydelig markerte deler der brukeren selv skal kunne justere beskyttelsen for ytterligere støtte. Som prikken over i-en har Rebound® Post-Op Elbow en universell passform for både høyre og venstre albue.

4

I den nåværende situasjonen har mange av oss vent oss til å jobbe hjemmefra. Å ha digitale møter og konferanser er ikke lenger noe nytt, og trolig kommer vi til å fortsette å møtes på digitale plattformer også etter at pandemiens etterdønninger har lagt seg. Vi har listet opp tre populære plattformer som (oftest) fungerer bra for digitale møter i forskjellige former.

ZOOM

En av de mest populære plattformene for digitale møter. Funksjonene på bedriftsnivå inkluderer opptil 200 møtedeltagere og ubegrenset sky-lagring.

GOOGLE MEET

Brukervennlig plattform og utformet rundt planlagte videomøter. Meet er tilpasset for bedrifter og perfekt for deg som bruker Googles e-posttjeneste innen organisasjonen.

TEAMS

For deg som har Office 365 på jobben, fungerer Microsofts digitale møtetjeneste Teams ypperlig for samarbeid over nettet.

ACL Expert Consensus Conference

Lørdag den 16. oktober arrangeres årets ACL Expert Consensus Conference i Stockholm. I løpet av dagen kommer ledende ortopedspesialister til å behandle emnet skader på det fremre korsbåndet. Deltagerne er spesialister fra Norden, og også en verdensledende spesialist fra USA. Man kommer til å belyse, undersøke og diskutere nåværende mangler for fremgangsrike ACL-rekonstruksjoner og også foreslå kliniske protokoller for effektiv behandling av ACL-skader med en dynamisk støtte. Om konferansen holdes fysisk eller digitalt, får tiden vise.

i-Limb Quantum

– nå enda sterkere

Siden i-Limb Quantum så dagens lys i 2015, har den ligget i forkant blant verdens protesehender. I september 2020 ble det lansert en oppdatert versjon, i-Limb Quantum Titanium, som ytterligere styrker hånden som Össurs flaggskip blant multi-artikulerende protesehender.

Tekst: Niklas Simonsson | Foto: Össur

Tidligere har i-Limbs fingre vært tilgjengelig i titan som alternativ. Med den nye oppdateringen er nå titan standard.

Sammenlignet med de tidligere standardfingrene gir fingrene i titan en økning i statisk bæreevne på 50 prosent, fra 24 til 36 kilo. Pasienter som velger i-Limb Quantum Titanium, får altså en bedre hånd med lengre levetid til samme pris. En virkelig vinn-vinn-situasjon.

– Vi har også foretatt tekniske oppdateringer, slik som forbedringer på girkassen og fingrenes drivrem, og har allerede fått positive tilbakemeldinger om at den nyeste versjonen fungerer enda litt bedre sammenlignet med den forrige. En fjerdedel av samtlige i-Limb-reparasjoner skyldtes slitte fingre, så ved å gjøre titan til standard, tror vi at vi kan spare inn på service. Dette skaper også bedre holdbarhet og færre reparasjoner for pasienten, noe som er det viktigste, sier Lilian van Eijndhoven, Product Marketing Manager for Össur North Europe.

“Forbedret bevegelse krever selvfølgelig litt mer trening fra brukerens side”.

– Vi gir også brukeren mulighet til å styre hånden via en mobilapp. Protesen i-Limb Quantum har 24 ferdigprogramerte og 12 individuelt tilpassbare grep. Alt for å kunne skape forskjellige alternativer for ulike ønsker, forteller Lilian van Eijndhoven.

– Muligheten til å kunne bevege de fem fingrene individuelt, gjør også stor forskjell i brukerens hverdag, der utfordringene alltid er enorme. Forbedret bevegelse krever selvfølgelig litt mer trening fra brukerens side, men til syvende og sist pleier det oftest å være verdt strevet, fortsetter Lilian.

i-Limb Quantum Titanium er med sin hypermoderne design svært iøynefallende og trekker til seg mye

oppmerksomhet. Det futuristiske utseendet er vanskelig å slå på markedet, og selv om de fleste pasienter velger et av de fire hanskealternativene for å dekke hånden, synes noen at den er heftig nok å vise frem, og velger i stedet en gjennomsiktig hanske.

– Den er virkelig superheftig, og mange liker Robocop-hånden. Men som sagt, det viktigste er selvfølgelig hvordan brukeren opplever protesen og hvordan protesen fungerer praktisk, understreker Lilian van Eijndhoven.

De siste årene har det dukket opp stadig flere multiartikulerende protesehender på markedet, som konkurrerer med Össurs i-Limb-hender. Det å bli pustet i nakken mener Lilian både er sunt og delvis nødvendig for å være på tærne og hele tiden fokusere fremover på kontinuerlige utviklinger. Lilian van Eijndhoven forteller at akkurat for øyeblikket utvikles neste generasjons protesehånd for planlagt lansering i 2022, et utviklingsprosjekt som for øyeblikket er taushetsbelagt, som vi håper å kunne høre mer om i løpet av nær fremtid. ♦♦

50år

med ortopediteknikk

Fra trestylter til intelligente kneledd – at ortopediteknikken er gått fremover hersker det ingen tvil om. Bli med på en tidsreise fra 1980-tallet frem til i dag.

Tekst: Karolina Arenhäll | Foto: Össur

6

Det er umulig å ta et tilbakeblikk på de siste femti årene innen ortopediteknikken uten å nevne seksti- og syttitallet. Det er nemlig i disse årene at den svenske staten går inn og støtter med millioner i forskningsbevilgninger og sørger for at hjelpemidler blir gratis for alle. Plutselig finnes mulighetene for at også private aktører kan satse på området. Bertil Allard skriver i sin bok *Svensk Ortopedteknik under 100 år* at det er på slutten av 70-tallet at de varmende egenskapene til neopren blir oppdaget og brukes til ortoser. Dette skjer omtrent samtidig med at kne- og idrettsbandasjen utvikles, og at idrettsmedisin blir en egen spesialitet.

Generelt er det nettopp oppdagelsen av nye materialer som har drevet ortopediteknikken fremover. Hvis vi hopper ytterligere et tiår frem, til slutten av 80- og begynnelsen av 90-tallet, legges grunnlaget for hvordan hjelpemidlene

Det finnes et før og et etter, i dag bruker man linere over hele verden.

ser ut i dag. Da slo nemlig karbonfiber, silikon og glassfiber igjennom og gjorde det mulig å lage lettere og smidigere ortoser og proteser, samtidig som komforten økte.

På 80-tallet ble den første karbonfiberfoten av Flex-Foot lansert, og Allard skriver i sin bok at den får flere etterfølgere og at spesielt Paralympics bidrar til at utnyttelsen av teknikken når sitt høydepunkt. Det er også på 80-tallet at protesesystemer for barn for alvor begynner å utvikles.

Silikonlineren Iceross ble patentert av

Össur Kristinsson i 1986, og revolusjonerer da måten vi bruker proteser på.

– Det var et suverent produkt, det forsto alle som hadde jobbet med proteser. Det gjorde det mer bekvemt å bruke protese og skapte en bedre stumpform. Det finnes et før og et etter, i dag bruker man linere over hele verden. Jeg vil si at det er det mest revolusjonerende produktet som kom på 90-tallet, sier Yvonne Meyer, tidligere adm. dir. i Össur Nordic.

På nittitallet lykkes man for første gang å skape en tredimensjonal gangeanalyse og kan dermed objektivt måle pasientens gange, noe som Allard skriver hadde en enorm betydning for den videre utviklingen.

En annen revolusjonerende nyhet som kommer på 90-tallet er den svenske oppfinnelsen Total Knee. Til forskjell fra datidens kneproteser hadde Total Knee et 7-akslet ledd som både fungerte støtdempende og som sørget for at kneet klarte å holde seg rett under

Össur Kristinnsson demonstrerer silikonforingen Iceross.

hælinnsettingen. Bak oppfinnelsen står Finn Gramnäs, som egentlig hadde en helt annen jobb, men som var fast bestemt på å finne en bedre protese-løsning til datteren Lisa Gramnäs.

– Akkurat som med Iceross krevde oppfinnelsen at det fantes noe mer bak. Finn la all sin energi på dette, nettopp fordi det var til datteren hans. Jeg er stolt over at vi fikk være med så tidlig og kunne støtte, sier Meyer, som også var involvert i utviklingen av nyheten The Pin, en trinnløs hurtigkobling som brukes sammen med Iceross.

Ved årtusenskiftet begynner de første skrittene å tas mot smartere proteser, ICEx-teknologien som gjør det mulig å fremstille en permanent protesehylse direkte på den preparerte stumpen, er et av de første eksemplene. Med Otto Bocks C-leg tas det første skrittet mot mikroprosessorstyrte kneledd, og når så Össur lanserer sin Bionic Line med Power Knee, er aktive kneledd plutselig en realitet. Ved hjelp av sensorer kan

protesekneet nå registrere både gang-hastighet og belastning.

I 2006 kommer det neste gjennombruddet: Forskeren Todd Kuiken fremstiller den første tankestyrte armprotesen. Ved hjelp av elektroder og muskelnerve i lemmer reagerer armprotesen akkurat som en «vanlig» arm. I 2013 lykkes Max Ortiz Catalan og Rickard Brånemark å koble sammen en håndprotese direkte med nervesystemet i hjernen – for pasienten innebar det at han nå styrte begge hendene sine på samme måte.

I dag er det mer regelen enn unntaket at armprotesene har forskjellige typer av kunstig intelligens integrert i seg. Nå for tiden kan man kontrollere og endre innstillinger for proteser direkte i en app på telefonen sin.

Hva med fremtiden? Det eneste man hittil ikke har lykkes med å få proteser til å gjøre, er å håndtere følelsen. Det i kombinasjon med proteser som er helt eller delvis laget av pasientens celler, spås å komme i fremtiden. I dag har man allerede lykkes å skrive ut brusk i en 3D-printer. ●●

Iceross

la grunnlaget for Össur

Iceross innebar ikke bare startskuddet for det Össur vi kjenner i dag – det revolusjonerte hele den ortopeditekniske bransjen. Men at Iceross skulle bli en suksess eller i det hele tatt komme i produksjon, var langt fra en selvfølge. Vi har truffet Yvonne Meyer, som i høyeste grad bidro til suksessen.

Tekst: Karolina Arenhäll | **Foto:** Össur

I dag kan det være vanskelig å tenke seg proteser uten linere, men faktum er at den første patenten for Össurs silikonlinere ble tatt i bruk så sent som i 1986. Teknikken med å bruke silikon i proteselinere ble utviklet på Island, og kom til Sverige på slutten av 70-tallet. Problemet var å finne riktig kombinasjon av komfort og holdbarhet.

Den som til slutt landet rett, var ortopediingeniøren Össur Kristinsson, selv protesebruker og ytterst misfornøyd med kontakten mellom stump og protesehylse. En utfordring med å bruke protese uten liner er å få stumphen hele veien ned i protesehylsen. Og dårlig passform gir automatisk store slitasjer på stumphen, f.eks. pumping i hvert skritt, noe som lett blir til en smertefull opplevelse.

– Han var en sann oppfinner, og han var kompromissløs. Han kunne ikke forstå hvorfor ingen allerede hadde løst problemet. I tillegg var han innovativ og sta nok for å kunne løse det, sier Yvonne Meyer, tidligere adm. dir. for Össur Nordic.

Da Kristinsson til slutt fant riktig silikonblanding, hadde Yvonne allerede kjent ham i mange år. Islendingen Kristinsson hadde nemlig arbeidet i Sverige, og da blant annet med Yvannes far, Gunnar Holmgren, som også han var ortopediingeniør.

Össur arbeidet med dobbeltarmeringer i bunnen av silikonlineren, og lyktes etter mye om og men å utvikle et standardprodukt og en teknikk som fungerte. Bo Klasson, daværende virksomhets-sjef ved Norrbackainstitutet, utarbeidet deretter den teoretiske beskrivelsen slik at Iceross kunne patenteres.

Til å begynne med fantes Iceross bare i tre størrelser, og formene som ble brukt, var dyre å utvikle. Dessuten ble det nye produktet møtt med stor skepsis. Yvonne Meyer, som den gang var deleier og adm. dir. i Pi Medical AB, fikk rettighetene til å selge produktet over hele verden, og hun forteller at det var langt fra enkelt.

– Dette var ikke bare et nytt produkt, det var en helt ny teknikk. Vi måtte henvende oss til utvalgte ortopediingeniører som våget å tenke nytt, såkalte «early adopters», og vinne dem over én etter én. Jeg husker da vi viste Iceross for første gang i USA, og en av kontaktene våre der ser på meg og sier: «But Yvonne, do you really think I want to pay for a rubber bag?» Og jeg svarte «Yes», sier hun og ler. For når de først hadde forstått teknikken, innså de at det var et helt suverent konsept for protesebrukeren, både behageligere og smidigere, spesielt ettersom man slapp å henge opp protesen med rem, oftest en såkalt PTB-rem.

“But Yvonne, do you really think I want to pay for a rubber bag.”

Når forsto dere at dere hadde lyktes?

– Det finnes ikke noe sånt tidspunkt, det skjedde absolutt ikke over natten, nei, vi måtte virkelig jobbe for det. Alle land har forskjellige regler for hva som kreves for at man skal få selge hjelpemiddelprodukter, så det var en lang reise. Mye handlet om at vi orket å gjøre jobben med å reise rundt og lære bort teknikken og at Össur holdt ut sin produksjon til tross for mange reklamasjoner i begynnelsen.

Yvonne fortsetter:

– Men et tydelig vendepunkt var når man begynte å bruke Iceross direkte etter amputasjon og så at Iceross-lineren gjorde at stumphen både leget fortere og fikk en mye bedre stumpform. Jeg husker at vi hadde som mål at 20 % av de legg-amputerte som bar protese skulle bruke produktet vårt. I dag er tallene det motsatte.

Hun forteller at Iceross la grunnlaget for det selskapet Össur står for i dag – et bevis på kvalitet og innovasjon.

Iceross var det mest revolusjonerende produktet som kom på 90-tallet innen den ortopeditekniske bransjen. Man kan sammenligne det med elektronikken og de kunstige, intelligente teknologiløsningene som er blitt presentert senere. Og nettopp fordi Össur ikke bare fokuserte på salg, men også lærte bort en teknikk i forbindelse med produktlanseringen, bygde den også kvalitetsfølelsen rundt varemerket Össur. Den banet veien for alt annet.

– Jeg er stolt over å ha fått være en del av de produktene som har vært så avgjørende for den ortopeditekniske bransje de siste tiårene, produkter som Iceross, The Pin og Total Knee. Jeg er likevel like stolt over at vi allerede den gang hadde en organisasjon der alle fikk en mulighet til å utvikle seg og der alle ble drevet av hele tiden å gjøre det aller beste for pasienten, sier Yvonne Meyer. ••

ICEROSS

Da Iceross ble introdusert for drøyt 30 år siden, innebar det et viktig gjennombrudd innen proteseteknikken. Silikon ble et nøkkelord innen proteseinnovasjon og førte til videreutvikling av suspensjonssystemer og hydrostatisk hylseteknikk. Fortsatt i dag er Össur en sann pioner som ligger i frontlinjen innen ortopedisk design og funksjon. Iceross står for Icelandic Roll-On Silicone Socket. Den første Iceross-lineren ble lansert i 1986, og ble utviklet av Össur Kristinsson, som selv er utdannet ortopediingeniør og protesebruker.

Össur Kristinsson →

Verdigrunnlaget

– nøkkelen til fremgangen

24 år – så lenge har Jón Sigurðsson ført arven videre som adm. dir. i Össur. Det har vært en historisk reise – fra 38 ansatte til dagens 4000 medarbeidere verden over. Men filosofien har alltid vært den samme, og noe som Jón aldri vil rokke ved.

Tekst: Jessica Widing De Los Santos | Foto: Össur

“Måten vi hadde jobbet på, ble endret monumentalt.”

1996 tiltrådte Jón Sigurðsson stillingen som adm. dir. i Össur – han bodde da i New York, der han jobbet med å hjelpe islandske selskaper med å etablere seg på det amerikanske markedet. Jón var på tampen av sitt oppdrag i USA da tilbudet om stillingen som adm. dir. i Össur ble aktuell.

– Jeg hadde kommet i kontakt med Össur tidligere og ble bedt om å hjelpe dem med å finne noen som kunne lede selskapet. Etter en liten stund foreslo den daværende styreleder at jeg burde påta meg oppdraget permanent. Slik ble det, og jeg flyttet tilbake til Island, sier Jón.

Det han ikke visste da, var at det skulle bli et verv som skulle vare i over 24 år. Da Jón tiltrådte som adm. dir., fremstilte Össur bare ett eneste produkt, og de hadde ingen distribusjonskanaler.

– Vi var nødt til å utvide sortimentet vårt – begynne å selge forskjellige produkter og dessuten få til distribusjonen for å overleve.

Som sagt, så gjort – da distribusjonen var godt på plass, bestemte de seg for å børsnotere selskapet, og i 1999 tok de steget inn på den islandske børsen. Det ble en omveltende periode, et generasjonsskifte – en overgang fra familiebedrift til aksjeselskap. Men det var nødvendig for å kunne vokse til det store selskapet Össur er i dag, noe

som grunnleggeren Össur Kristinsson hadde full forståelse for.

– Måten vi hadde jobbet på, ble endret monumentalt. Det ble en helt annen struktur enn det vi hadde hatt tidligere, og den strukturen var også nøkkelen til fremgangen vår.

Siden den gang har Össur kjøpt opp nærmere 50 forskjellige bedrifter. Ambisjonsnivået har alltid vært høyt, og Jóns plan var hele tiden at Össur skulle vokse.

– Jeg sa til Petur, vår daværende styreleder, at hvis ikke Össur er den største industribedriften på Island om noen år, så har vi mislykkes. Petur bare ristet på hodet, ler Jón.

Til tross for den raske veksten og det store antallet oppkjøp som Össur har gjort i årenes løp, så har sjelen i selskapet overlevd. De forskjellige bedriftene har på ulike måter bidratt og hjulpet Össur på veien. Flex-Foot bidro for eksempel ikke bare med et brukervennlig

regnskapsprogram men også med dagens uvurderlige motto «Life without limitations», som gjennomsyrrer hele organisasjonen.

– Vår filosofi, og verdigrunnlag, som hele Össur hviler på, er nettopp dette – at ingenting er umulig. Jeg hadde luksusen å komme tidlig inn i selskapet og skape en kultur fra grunnen av. Det er uvanlig. Det er verdiene våre som har hjulpet oss gjennom IT-krakket, finanskrisen, og det er også det som kommer til å hjelpe oss gjennom koronakrisen. Det er kanskje en enkel filosofi – men den holder oss på rett vei.

Listen over mennesker som Jón har truffet og latt seg imponere av i løpet av årene, kan gjøres lang. Men noen som alltid blir værende i tankene hans, er brukerne.

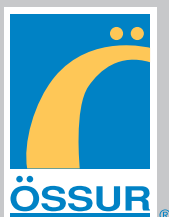
– De har en evne til å snu de mest håpløse situasjonene til fremgang. Hvis jeg bare hadde kunnet få én promille av deres prestasjonsevne, hadde jeg tatt den, alle dager i uken.

Noe Jón har tatt med seg, er at man alltid skal jobbe med personer man stoler på. Og at man aldri noensinne må rokke ved verdigrunnlaget.

– Det har hendt at jeg har jobbet med superdyktige personer, men som ikke har delt den samme filosofien som meg – det ender aldri godt. Velg de som kan slutte seg til det verdigrunnlaget som finnes i selskapet. Det, og brukerne våre – det er det viktigste. ♦♦

50år

uten begrensninger

1971

Össur ble grunnlagt i Reykjavík av ortopediingeniøren Össur Kristinsson i samarbeid med flere islandske organisasjoner for personer med funksjonsvariasjon.

1986

Silikonlineren Iceross blir selskapets første produkt som får innvilget patent.

1999

Össur blir børsnotert på Island.

2000

Össur kjøper opp selskapene Flex-Foot Inc, Pi Medical AB, Karlsson & Bergström AB og Century XXII Innovations Inc, og blir med dette verdens nest største proteseprodusent.

Rheo Knee blir lansert 2004

2003

Det amerikanske Generation II Orthotics, skaperen av den verdensledende kneortosen «The Unloader», blir en del av Össur. Selskapet lanserer dessuten den revolusjonerende lineren Iceross Seal-In samt fotortosen AFO Dynamic – et produkt som markerer startskuddet for selskapets inntog på ortosemarkedet.

2004

Kneprotesen Rheo Knee blir lansert, og blir det første produktet med bionisk teknologi.

2005

Strategiske oppkjøp av blant annet det amerikanske selskapet Royce Medical forsterker Össurs posisjon og produktutvalg ytterligere på ortosemarkedet.

Power Knee blir lansert

2006

Össur gjør sitt inntog i Asia gjennom åpningen av et kontor i Shanghai i Kina. Det samme året blir Gibaud kjøpt opp, et fransk selskap som spesialiserte seg på design, produksjon og distribusjon av produkter for ikke-invasiv ortopedi. Selskapet lanserer dessuten to banebrytende bionic-produkter. ProPrio Foot, som er verdens første smarte fotprotese, og Power Knee, verdens første motordrevne kneprotese. Som prikken over i-en kåres Össur til en av årets teknologipionerer under World Economic Forum.

2007

Össurs visedirektør for forskning og innovasjon, dr. Hilmar Janusson, utnevnes av Business Week til en av verdens ti beste fremtidsdesignere. Dette året mottar også Jón Sigurðsson og Hjörleifur Pálsson pris for den beste IR-supporten. Studier fra Mayo Clinic viser at produktene Miami J og Philadelphia er overlegne når det gjelder immobilisering og trykkreduksjon.

2008

Aletene i Team Össur deltar i de paralympiske lekene i Beijing – med stor suksess. Det samme året tildeles Össur Charles D. Siegal President's Award av Disability Rights Legal Center.

2009

Nå er det på tide med neste børsnotering, denne gang ved NASDAQ OMX Copenhagen Stock Exchange.

2011

Den andre generasjonen av Power Knee ser dagens lys. Össur vinner dessuten to prestisjefylte utmerkelse for produktdesign da både ProPrio Foot og Rebound Air Walker får pris under Red Dot Design Awards.

2012

Verden første komplette bioniske ben, Symbionic Leg, lanseres. Under sommer-OL i London blir Oscar Pistorius den første amputerte til å konkurrere under de olympiske leker. Team Össur innkasserer hele 21 medaljer under de etterfølgende paralympiske lekene.

2013

Adm. dir. Jón Sigurðsson kåres til en av de 20 største «business thinkers» i Norden. Blant de nye produktene som lanseres, finner vi blant annet løpeføttene Cheetah Xtreme og Cheetah Xtend, som er blitt utviklet i samarbeid med Nike.

2014

Rebound Cartilage blir det første Functional Healing-produktet som introduseres på markedet. Össur undertegner FNs konvensjon for kvinners rettigheter, og selskapets logo blir oppdatert. Det samme året blir dessuten den tredje generasjonen av Rheo Knee lansert. Verdensrekordholderen Alan Oliveira, Richard Browne jr. og Markus Rehm forsterker Team Össur.

Touch Bionics blir en del av Össur 2016

2015

Unloader-familien utvides med Unloader FIT, og man lanserer Rebound PCL, verdens første dynamiske ortose. En tankestyrt protese introduseres under Össur Capital Markets Day, og Össur-ambassadør Jami Marseilles blir den første amputerte kvinnen til å fullføre et maraton.

2016

Britiske Touch Bionics og tyske Medi Prosthetics blir en del av Össur. Ortosen Rebound PCL vinner pris for innovasjon innen rehabilitering. Under Paralympics i Rio havner Team Össur i rampelyset med 26 medaljer, tre verdensrekorder og seks paralympiske rekorder. Össur lanserer også #MyWinningMoment – selskapets første online-konkurranse som setter fokuset på mobilitet blant amputerte.

Nike utvikler en ny løpesåle for Cheetah

2019

Flere enn 25 produkter blir lansert, og flere blir oppdatert. Rheo Knee XC vinner to fine designpriser, og Össurs globale kampanje «Life Without Limitations» introduseres. Selskapet inngår også avtale med Alfred Mann Foundation om økt forskning på tankestyrte proteser samt blir partner til Danmarks paralympiske komité.

2020

Össur donerer utstyr og arbeid til Islands helsemyndigheter under Covid-krisen. Össur Mexico får oppmerksomhet som en av de sikreste arbeidsplassene under pandemien. Selskapet underskriver en ny utviklingsavtale med Nike for en ny generasjon med løpersåler for Cheetah. Ambassadøren Andrea Lanfri bestiger Mont Blanc.

Slingshot
Contrast

by Carro
Dipsy

-142-

Vertically Laminated Wood Core
Slingshot Fusion Kicktail
Carbon Reinforced Inserts
Ballistic Resin

Carro Djupsjö

om drømmer, ligamentskader og likestilling

Caroline Djupsjö tilhører verdenseliten i wakeboard, og har konkurrert for det svenske landslaget siden 2008. Hun har en lang merittliste, men veien er blitt ledsaget av korsbåndsskader og mye rehabilitering. Og en stadig kamp for retten til å få utøve idretten sin på samme vilkår som sine mannlige kolleger.

Tekst: Mimmi Bladini | **Foto:** Constanza Scaglia & Ricardo Cabrera

Når vi møter Caroline, eller Carro som hun oftest kalles, er hun nettopp kommet tilbake fra formiddagstreningen i North Carolina. Brun og blid vinker hun gjennom skjermen. Men hvordan er det egentlig å være profesjonell wakeboard-utøver midt i en pandemi?

– Vi har hatt mange innstilte konkurranser. Men siden wakeboard er en idrett der man kan konkurrere digitalt, så har vi hatt videokonkurranser. Det innebærer at man konkurrerer fra sin hjemmearena og sender inn en film av de beste triksene. Det blir en ganske annerledes måte å konkurrere på ettersom man får flere forsøk og slipper redselen for å ha en dårlig dag.

Carro har stått på wakeboard i 16 år. Det begynte som en hobby sammen med faren, men det ble snart mye mer enn det. Etter videregående flyttet hun til Florida og begynte satsingen som profesjonell wakeboardutøver. Siden den gang har hun bodd på mange forskjellige steder i verden, og oftest er det været som avgjør hvor.

– Jeg har bodd i Florida, Spania, Thailand og nå i North Carolina. Jeg elsker Sverige, men dessverre er det litt for kaldt i vannet, selv på sommeren, noe som gjør det vanskeligere hvis man vil satse.

Til tross for suksesshistorien har ikke veien alltid gått på skinner. I juni 2019 røk Carro korsbåndet og skadet menisken. En tung beskjed ettersom det var den andre gangen i karrieren at korsbåndet røk. Etter lang og intensiv rehabilitering er hun nå tilbake, men det var ingen enkel kamp.

“Den er blitt som en selvtillitsboost for meg. Når jeg har den på meg, tør jeg kjøre på som vanlig.”

– Det tok ti måneder med trening og rehabilitering før jeg kunne stige opp på brettet igjen. Det var en tøff periode både fysisk og mentalt, men med hjelp fra personer rundt meg, som trenere, fysioterapeuter og idrettspsykologen min, fikk jeg hjelp til å fokusere på øyeblikket og ikke tenke katastrofetanker. Rehabiliteringen er så lang at man rekker å gå gjennom mange stadier. Det er en blanding av tvil, håp og total håpløshet. For meg har det hjulpet å ta ett skritt om gangen og ikke tenke for mye på fremtiden.

Wakeboarden var hele Carros identitet, i alle fall da hun skadet seg den første gangen. Hvem var hun uten idretten sin? Det var en identitetskrise som var vanskeligere å takle enn hun hadde ant.

– Jeg hadde det utrolig ille. Man nå i ettertid er jeg faktisk takknemlig for skadene mine. Jeg fikk utvikle en identitet utenom sporten min. Jeg begynte å studere og tenke på andre ting i livet som gir meg glede. Hvis jeg hadde hørt meg selv si dette den gang, hadde jeg trodd at jeg var sprø, men med fasit i hånden så har det vært en svært viktig del av reisen. >>

For å få tilbake selvtilliten og stole på sin egen kropp har Carro hatt stor hjelp av sin CTi; en kneortose av karbonfiber som er så lett at man nesten ikke merker den. Ortosen stabiliserer kneet og hindrer det fra vridninger som kan forårsake skade.

– Den er blitt som en selvtillitsboost for meg. Når jeg har den på meg, tør jeg kjøre på som vanlig. Og for meg som driver med en ekstremsport, så er det fint å ta den på så snart jeg trener eller konkurrerer.

Til tross for ligamentskader og en pågående pandemi har 2020 vært et vellykket år. I VM i USA tidligere i år lyktes Carro å innkassere to medaljer. Dessuten gikk verdens første proffkonkurranse for kvinner av stabelen, en konkurranse som ikke kom et sekund for sent hvis man spør Carro.

– Som i de fleste idretter har wakeboard for kvinner måttet ta et skritt tilbake og bli ansett for mindre verdt. Det merkes tydelig når jeg diskuterer sponsering. Hvis jeg ber om lik lønn som mine mannlige kolleger, har enkelte selskaper viftet bort spørsmålet med argumentet «det er ikke det samme».

Carro forteller at mange sponsorer fremdeles synes at det er en selvfølge med lønnsforskjeller mellom kjønnene. Men på bare fem år er det skjedd en positiv utvikling, der like premiepenger er det største beviset.

– Det har sett så dumt ut før når

en fyr har fått en sjekk som er på ti ganger mer enn den kvinnelige vinneren. Det sender ut gale signaler til alle, spesielt barn og unge jenter. At mennenes prestasjon teller høyere. Men for to år siden innførte surfing like premiepenger, og jeg tror at det har smittet over på wakeboarding. At kvinneidrett har fått mer plass i mediene generelt tror jeg også har vært avgjørende. Det blir tydelig at det finnes en stor interesse også for oss.

For å fortsette å gjøre bransjen mer likestilt tror Carro at det viktigste er å tørre og bryte normer og si ifra på de plattformene man har.

– Jeg vil gjerne tenke at en liten del av grunnen til at vi har en kvinnelig proffkonkurranse nå, er for at vi kvinner har drevet det frem på sosiale medier. Nå er det i ferd med å skje en forandring, og vi setter pris på alt som skjer, men kan ikke nøye oss med det. For meg er det for eksempel ikke bare konkurranser og priser som er målet, men også å drive sporten fremover ved å satse mot triks som ingen kvinne har klart tidligere, og på den måten bli en inspirasjonskilde for andre.

FAKTA OM CARRO

Navn: Caroline Djupsjö
Født: 1991
Fra: Stockholm
Bor: North Carolina
Yrke: Wakeboardproff

Utvalgte meritter
Den første europeiske kvinnen i verden som klarte dobbeltvolt (2015).

VM 2020: Sølv og bronse.

EM-gull: Totalt 6.

SM-gull: En drøss.

Hva vil du si til de jentene som kjemper med sport i en mannsdominert bransje?

– Vis dem hvor skapet skal stå. Det handler ikke om at man som jente skal endre seg for å passe inn i idretten sin, men at idretten skal forandre seg for å passe alle. Jenter må lære seg å ta mer plass, punktum. ♦♦

Doktor

i ortopediteknikk

Nylig ble Nerrolyn Ramstrand Europas første professor i ortopediteknikk. Magnus Lilja var riktig nok blant de første doktorene på feltet med sin disputas allerede i 1998. Den åpnet feltet innen ortopediteknikk på en måte som fremdels merkes i dag.

Tekst: Niklas Simonsson | Foto: Privat

At ortopediteknikken er blitt akseptert og har fått komme inn i det vitenskapelige selskap og derfra har kunnet videreutvikle produkter og metoder – den effekten synes Magnus Lilja er den mest påtagelige etter å ha doktorert.

– Tittelen betydde nok mer for bransjen enn for meg personlig. Nå har vi kommet inn i det akademiske rommet og har takket være det fått en helt annen klinisk tilnærmingssåte i utviklingen. Helt enkelt et vitenskapelig grunnlag for arbeidet vårt, sier Magnus Lilja.

På den tiden da han doktorerte, var han lærer på Hälsohögskolan i Jönköping. Området var amputerte personer med benprotese, og doktorandarbeidet tok seks år å fullføre. Som en av pionerene tok prosessen lang tid, ettersom få forgjengere hadde banet veien, og Magnus måtte selv pløye seg frem fra start til mål.

– Det er todelt å være blant de første, med både fordeler og ulemper. Det fantes ingen klare retningslinjer. Samtidig ga det meg større muligheter til å tenke fritt og skapte også et positivt press på å være grundig gjennom hele arbeidet, forteller Magnus.

I 2003 begynte Magnus Lilja sin yrkesvei i Össur, der han i dag er

Clinical Manager i Össur Scandinavia. Hans oppgave er å støtte konsernets ortopeditekniske virksomhet, slik at de kan arbeide ut fra kliniske retningslinjer, utvikle seg med dem og ha opplæringer for hele tiden å forbedre klinikernes egne arbeider.

– Össur er verdensledende, og det innebærer at vi streber etter å ligge i forkant hele tiden. Det er enormt inspirerende for oss. Dessuten har vi eiere som satser langsiktig og vet at god klinisk service er viktig. Til syvende og sist skal vi tross alt levere en god løsning til pasienten.

Det å tenke langsiktig er en nøkkel i arbeidet vårt, mener Magnus.

All klinisk forskning er pågående, der nye skritt hele tiden blir tatt. Derfor var det naturlig at bransjen nylig kunne ønske velkommen til sin første, og hittil eneste, professor i ortopediteknikk i Europa. Et fremskritt som Magnus selvsagt ser utrolig positivt på.

– Det er så stort og virkelig gledelig, spesielt ettersom Nerrolyn Ramstrand ikke bare besitter mye kunnskap, men også er svært drivende. Det er utrolig verdifull for vår profesjon at vi nå har fått en professor i ortopediteknikk, og jeg er helt overbevist om at hun kommer til å løse mange av de utfordringene vi har i vente på en veldig god måte, sier Magnus Lilja. ♦♦

Team Össur

– spydspissen innen paraidrett

Team Össur kalles iblant for selskapets Formel 1-team. Gruppen består av noen utøvere fra paraidrettens absolutte elite. Disse testførerne inspirerer mennesker med funksjonsvariasjoner verden over. De er også delvis involvert i vurderinger av nye prototyper, der deres tilbakemeldinger tas med i fremtidens proteseløsninger.

Tekst: Niklas Simonsson | Foto: Össur

Kriteriene for å tas opp i Team Össur er bevisst satt svært høyt. Parautøverne må konkurrere på EM-nivå eller olympisk nivå for i det hele tatt å være aktuelle. Helst skal de være rangert blant de 5 beste i verden i sin idrettsgren. Utøverne skal være ambassadører for Össurs verdier og mottoet «A life without limitations». Team Össur holdes til et lavt antall deltagere, vanligvis mellom 12–20 stykker, for å rette fokus på og kunne vie hver utøver den tiden og omsorgen han eller hun fortjener.

I 2000 kjøpte Össur opp selskapet Flex-Foot og deres prosjekt Team Flex-Foot. I Össurs regi er konseptet blitt utvidet, fra kun å fokusere på amerikanske friidrettsutøvere til i dag å inkludere hele det globale idrettskartet.

I 2004–2008 gjorde vi store fremskritt. Dels innen paraidrett generelt, men også for Team Össur. I de årene la vi til flere utøvere fra andre disipliner enn friidrett. Svømmere og syklist, for eksempel. En paralympisk gullmedaljør i bordtennis inngikk også i Team Össur. De fleste medlemmene i teamet er fremdeles sprintere, lengdehoppere og andre friidrettsutøvere. Men vi satser på bredde, forteller Össurs Edda Heiðrún Geirsdóttir, kommunikasjonssjef og PR-ansvarlig på hovedkontoret i Reykjavik. Med sine 23 år i Össurs organisasjon, der fokuset de siste tolv årene har ligget på Team Össur, har hun utrolig

Deler av Team Össur.

godt innblikk i virksomheten generelt og teamet spesielt.

Paralympics i Beijing i 2008 innebar neste vendepunkt. Satsingen på et mesterskap, fullsatte arenaer og publisiteten som fulgte, satte stadig flere utøvere i allmennhetens søkelys. Men det siste steget inn i det gode selskap for paraidrett skjedde ifølge Edda Geirsdóttir i OL i London i 2012. Da kom Oscar Pistorius inn som den første paralympieren noensinne og konkurrerte i de «vanlige» olympiske lekene. Han lyktes å ta seg til semifinalen på 400 meter og havnet på avisforsider over hele verden. Selv om hans skjebne ellers ikke har vært like positiv, ble han symbolet på mulighetene i paraidretten til å hevde seg, og har bidratt til at proteser er blitt utviklet til hjelpemidler i toppklasse. Og siden 2012 ligger verden åpne for parautøvere.

– Noe som ofte glemmes, er at ikke bare er produktene våre blitt bedre – det er også utøverne selv. Vi står for en liten del, resten står utøverne for.

Hele verdensscenen for parautøvere har utviklet seg utrolig mye de siste åtte årene. Mange flere kan fokusere heltid på sin idrett, når de har fått sponsorer og profesjonell støtte. Bedre forutsetninger fører til bedre utøvere, sier Edda.

Som medlem i Team Össur får du ta i bruk de beste produktene på markedet. Du tildeles en mindre sponsorsum på månedsbasis og fungerer som talsperson for hele selskapet og teamet. Enkelte av utøverne besøker Reykjavik med jevne mellomrom, for å delta i utviklingen av produktene gjennom å teste og gi viktig tilbakemelding.

Ifølge Edda Geirsdóttir er Team Össur grunn nok til å komme seg opp av sengen hver morgen. Hver utøver har så mye kamp i seg, så mange historier og utfordringer omgjort til kampvilje. Manges skjebner er virkelig hjerteskjærende, og gir tårer av både sorg og glede.

– Ta for eksempel Femita Ayanbeku, som mistet høyrebeinet sitt i en bilulykke som 14-åring. Vi traff henne på Challenge Athletes Foundation i Boston. Da jobbet hun på neglesalong. Etter at hun fikk vår Flex-Foot-protesefot begynte hun å trene på løping igjen. Seks konkurranseløp senere sprang hun i OL i Rio. I dag er hun en global stjerne med store sponsorer. Å få være en liten del av hennes reise ... den følelsen er nesten ubeskrivelig, sier Edda Heiðrún Geirsdóttir. ♦♦

A full-page photograph of a female athlete with a prosthetic running blade. She is standing on a dark running track with white lane markings. She has her arms crossed and is looking towards the camera. She is wearing a light blue athletic tank top and black leggings. The prosthetic blade is black with a yellow stripe and the brand name 'ÖSSUR' is visible on its side. In the upper right corner, there is a yellow circular graphic containing the text 'Team Össur-atlet' and the athlete's name 'Femita Ayanbeku'. In the lower left, near the blade, is the text 'Cheetah® Xtend' with an arrow pointing to the blade's tip.

**Team
Össur-atlet**

Femita Ayanbeku

*Cheetah®
Xtend* →

Fenomenet Pandemi

Pandemi. Ordet er på alles lepper i 2020, da hele verden har fått underordne seg Covid-19 og dens globale effekter. Men hva kjennetegner en pandemi? Hvordan skiller den seg fra for eksempel en epidemi? Og hvordan er Covid-19 som sammenligning?

Tekst: Niklas Simonsson | **Illustrasjon:** Love Eneroth

likhet med mange ord så er også pandemi lång fra gresk. Pandemias betyr «hele folket», og beskriver en epidemi som får spredning og slår hardt til mot de fleste av kontinentene på jorden, med mange ofre for sykdom og død som følge. Som i tilfellet med Covid-19 er pandemien som regel en helt ny type av influensavirus som slår hardt til mot hele samfunnet: fra næringsliv og arbeidsmarked til internasjonale børser og handel, og som sliter på helsevesenet. En epidemi er et lignende slags sykdomsutbrudd, men som likevel ikke kontinuerlig sprer seg på et globalt nivå og lamslår hele verden i løpet av ett langt tidsperspektiv. For å si det noe forenklet, så er epidemien lokal, og pandemien global.

I løpet av 1900-tallet opplevde verden tre større pandemier: Spanskesyken, Asiasyken og Hongkongsyken. Den førstnevnte brøt ut i 1918 i etterskjelvene av den første verdenskrig, og ble forårsaket av influensaen A(H1N1). Spanskesyken er trolig den verste pandemien i moderne tid, som i løpet av kort tid forårsaket nesten 50 millioner dødsfall. Til og med flere enn det døde i løpet av hele den første verdenskrig. Ca. 35 000 svensker satte livet til i spanskesykens herjinger. I 1957 kom Asiasyken, som ble forårsaket av

influenzaen A(H2N2). Som hvert nytt pandemisk virus konkurrerer det som regel ut det gamle, noe som også var tilfellet med Asiasyken. I ettervirkningene av denne pandemien omkom cirka fem millioner mennesker, for det meste yngre.

På samme måte faset influensaen A(H3N2) ut sin forgjenger i 1968, da Hongkongsyken brøt ut. I løpet av det første året forårsaket den en million dødsfall, der flesteparten av de omkomne var eldre. Influensaen spres fremdeles som sesonginfluensa, og et par tusen eldre svensker dør årlig av ettervirkningene av den.

Den 11. mars 2020 erklærte WHO at Covid-19 var klassifisert som en pandemi. I november 2020 hadde sykdommen krevd drøyt 6 000 menneskeliv i Sverige, av 166 000 smittede. Sett over hele verden lå ved samme tidspunkt tallene på 51 millioner smittede og nærmere 1,3 millioner døde.

I skrivende stund er det nærmest umulig å bedømme Covid-19s påvirkning på dagens samfunn. Høstens andre bølge av smitte satte ytterligere press på allerede utsatte bransjer som hotell, restaurant, handel og reisevirksomhet – blant mange andre. Riksbankens rapport som ble frigitt i november, slo fast at den økonomiske fremtiden fremdeles er usikker og langt fra stabil. ●●

Å omstille seg i en pandemi

Det finnes mange utfordringer med å bedrive ortopediteknisk virksomhet under en pandemi. Akkurat som for alle handler det om å kommunisere, omstille seg og tilpasse seg. Men helsekøene blir lengre og pasienthelsen dårligere. Så hva gjør man? Heléne Seerbe Assarsson fra TeamOlmed gir oss sitt syn på saken.

Tekst: Mimmi Bladini | **Illustrasjon:** Love Eneroth

TeamOlmed er et av Sveriges største ortopeditekniske firmaer og har kontorer på over 20 steder rundt om i Sverige. Heléne Seerbe Assarsson har vært driftssjef i TeamOlmed Torsplan siden 2017. Det har mildt sagt vært et annerledes år. Å være sjef og drive virksomhet midt under en pandemi er virkelig noe utenom det vanlige.

– For et år det har vært. Stockholm ble hardest rammet i vår. Vi fikk mange avbestillinger og ble nødt til å korttidspermittere personalet, mens flere av søsterbedriftene våre ikke merket noe som helst. Nå i den andre bølgen ser vi at det ser omtrent likt ut over hele landet.

Akkurat som alle virksomheter var TeamOlmed nødt til å omstille seg. Bedre hygienerutiner, digitale møter, lunsj i flere omganger samt munnbind og visir. Dessuten opprettet de et sentralt team som jevnlig diskuterer utfordringer og problemstillinger.

– Teamet består av adm. dir., HR og klinisk ansvarlige personer. Det har vært svært nyttig i denne perioden. For meg som sjef har det vanskeligste vært å bedømme forretningsvirksomheten med bemanning for å få det til å gå rundt økonomisk. Fordelen er at vi er i en bransje som kommer til å komme seg igjen. Det kommer alltid til å finnes et behov for ortoser, proteser og andre hjelpemidler.

For selv om det pågår en pandemi, forsvinner ikke andre sykdommer. Avbestillinger og uteblitte besøk innebærer ikke at pasienter blir friskere, tvert imot. Det er noe som Heléne og kollegene hennes er klar over.

– Flesteparten av pasientene våre er over 70 år. Mange har diabetes eller andre sykdommer, og er dermed i en risikogruppe som holder seg hjemme. Det har ført til at pasientene våre er i dårlige forfatning når de først kommer, noe som er bekymringsfullt.

Heléne mener at forholdsregler selvfølgelig er nødvendige, men at den nåværende situasjonen er

frustrerende for både medarbeidere og pasienter.

– Bare fordi det er et virus som går, slutter ikke tåneglene å vokse. Hvis man tar bort grunnleggende pleiefunksjoner, får pasientene dårligere forutsetninger. Det tar lengre tid for sår å leges, de får dårligere premisser for å bli protesebrukere, og det trengs mer smertelindring og rehabilitering. Noen måneder uten riktig pleie kan bli katastrofalt.

I skrivende stund peker alt i riktig retning for at vi snart har en vaksine mot Covid-19. Ifølge Sveriges vaksinekoordinator Richard Bergström skal de svenske regionene være klare til å begynne å vaksinere i januar 2021. Da handler det riktig nok om doser som i første rekke gis til risikogrupper

samt pleie- og omsorgspersonale. Det finnes derfor et håp om at vi etter hvert kan gå tilbake til det normale. Men hva slags virkelighet blir det?

– Jeg tror at de grundige hygienerutinene er her for å bli, både for oss helsepersonell, men også generelt ute i samfunnet. Siden er det digitale miljøet blitt bedre, og jeg er sikker på at vi kommer til å fortsette å ha

flere digitale møter i fremtiden.

Nå for tiden sykler Heléne til og fra jobben hver dag. Det er en tur på til sammen to timer som i begynnelsen føltes slitsomt, men som nå er blitt hverdag. Å sykle i stedet for å reise kollektivt, bli hjemme hvis man er syk og holde sine sosiale kontakter på et minimum er ifølge Heléne ting som alle bør ta på største alvor. Hun er fremdeles bekymret for mange menneskers innstilling til viruset.

– Vi har hatt flere tilfeller der pasienter faktisk er kommet med symptomer. Det er merkelig ettersom anbefalingene er så tydelige. Alle må ta sitt ansvar og se sin egen del i den store kjeden. Folk dør av dette viruset. Selv om det ikke er du eller jeg, så kan vi smitte andre som dør av det. Det kommer en tid når vi kan leve, reise og omgås som vanlig, men det er ikke nå. Stopp opp og tenk over det du har. Og hold ut. ••

“Bare fordi det er et virus som går, slutter ikke tåneglene å vokse.”

JÖNKÖPING
UNIVERSITY

Utdanning

med mange muligheter

Ortopediingeniør er et spennende yrke der du får bruke dine tekniske kunnskaper, og samtidig treffe og hjelpe mennesker. Men hvordan blir man egentlig ortopediingeniør, og hvordan ser arbeidsmarkedet ut? Vi har snakket med Jessica Crafoord og Sara Kallin på Jönköpings universitet.

Tekst: Jessica Widing De Los Santos | **Foto:** Patrik Svedberg

Ortopediingeniør kan man bli ved å ta en tre år lang høyskoleutdanning på Hälsohögskolan i Jönköping. Programmet heter Prosthetics and Orthotics og er et kandidatprogram der man trenger spesiell kompetansen for å komme inn. Hvis du ikke har det, finnes det enda håp – et mindre antall plasser reserveres nemlig til utvalgte søkere som anses som spesielt egnet for utdanningen. I Jönköping finnes den eneste ortopediingeniørutdanningen i Sverige, men i Norden kan du også studere i Oslo eller Helsinki.

– Utdanningen er nok mest kjent i nærområdet, noe som gjør at vi får flest søkere herfra, sier Jessica Crafoord og Sara Kallin, programansvarlige på Ortopediingeniørprogrammet. Men Jönköping har vokst, og studentlivet har utviklet seg – i dag finnes det store muligheter til å knytte kontakter med mennesker fra forskjellige deler av verden, skolen er mindre, noe som gir et godt fellesskap, og universitetet ligger sentralt i Jönköping, noe som gjør det lettere med aktiviteter i byen.

Utdanningen kombinerer den teoretiske delen med praksis – alt for at man skal bli så forberedt som mulig for yrket som ortopediingeniør. På universitetet finnes det for eksempel et verksted der mange av de praktiske øvelsene utføres, og elevene får dessuten ha utdanning ute i bedrifter under studietiden.

Etter gjennomført og godkjent eksamen kan man søke om ortopediingeniørautorisasjon hos Socialstyrelsen for å kunne arbeide i Sverige. Arbeidsmarkedet er bra – det er stor etterspørsel etter utdannede og autoriserte ortopediingeniører, og alle kan få jobb etter eksamen – bare man er villig til å flytte dit jobben finnes. Ortopeditekniske virksomheter som gir service til sykehus,

varierer avhengig av region, men som oftest finnes det en arbeidsgiver per region.

I tillegg til sykehus finnes det også arbeidsmuligheter hos leverandører og industribedrifter med sortiment innen ortopeditekniske og medisintekniske produkter som for eksempel klinisk spesialist, produktutvikler eller selger.

– Med den nye utdanningen som nå gis på engelsk, blir arbeidsmarkedet også større geografisk. Samtidig håper vi at studenter som kommer hit, blir værende i Sverige og bidrar i bransjen vår her, sier Jessica og Sara.

Med den spesielle kompetansen som du får gjennom å studere til ortopediingeniør kan du bidra i andre bransjer også – f.eks. med biomekanikk, ergonomi, utvikling av produkter som samspiller med kroppen, sportsutstyr med mer. Å ha en egen virksomhet går selvfølgelig også.

Arbeidshverdagen for en ortopediingeniør innen ortopediteknisk klinisk virksomhet går ut på å hjelpe personer med å forbedre sin bevegelsesevne eller å stabilisere deler av kroppen for å kunne gjøre forskjellige aktiviteter. For å hjelpe en person på best mulig måte gjennomføres det intervjuer, undersøkelser og behovsanalyser. Som oftest samarbeider man med en rekke forskjellige yrkesgrupper når man skal hjelpe en person, slik som leger, fysioterapeuter eller sykepleiere.

– Å lage skoinnlegg som er tilpasset til en persons føtter og gangstil, lage en benprotese til en som har amputert benet eller ta mål for et korsett til et barn med skoliose er noen eksempler på en ortopediingeniørs daglige arbeid. ••

NORDISKE ORTOPEDI-UTDANNINGER

Prosthetics and Orthotics
3-årig bachelor på engelsk (Ortopediingeniørutdanningen), Hälsohögskolan, Jönköping.

MASTECH
2-årig masterprogram som påbygning til ortopediingeniørutdanningen eller maskiningeniørutdanningen, Tekniska högskolan/Hälsohögskolan, Jönköping.

Ortopeditekniker
2-årig YH-utdanning, Hälsohögskolan, Jönköping.

Ortopediingeniør
3-årig bachelor på norsk/engelsk, OsloMet, Oslo.

Prosthetics and Orthotics
3,5-årig bachelor på finsk, Metropolia, Helsinki.

Med personalsikkerhet som kjennemerke

På Össurs produksjonsenhet i Mexico fremstilles noen av de mest avanserte produktene på markedet. Bli med til OMX, som også har fått oppmerksomhet for sitt ansvarsfulle arbeid med personalsikkerhet.

Tekst: Jessica Widing De Los Santos | **Foton:** Shutterstock

26

Like sør for den amerikansk-meksikanske grensen, i byen Tijuana, ligger en stor samling av medisintekniske produsenter. Her ligger også Össurs største produksjonsenhet, som åpnet dørene i 2010. Da arbeidet ca. 40 ansatte med å fremstille enkle plastinnsprøytningsskomponenter. Siden den gang har de vokst så det knaker, og står i dag for 70–75 % av Össurs totale produksjon. Tallet på medarbeidere har økt til hele 800, og kompleksiteten likeså – i dag fremstilles noen av de mest avanserte produktene innen medisinteknikk, slik som komponenter til proteser, i Tijuana.

OMX, som enheten kalles internt, skiller seg fra mange andre lignende virksomheten i Mexico. Dels har de i løpet av årene utviklet virksomheten slik at både produksjon, distribusjon og salg i hele Latin-Amerika utgår fra samme sted. Fasiliteten har miljøsertifisering ISO 14000 og har fått oppmerksomhet i nasjonale medier så vel

som av regjeringen for sitt ansvarsfulle arbeid når det gjelder personalsikkerhet. Under pandemien har de benyttet seg av termografiske kameraer for å oppdage om noen har feber, og innført spesielle lunsjplaner for å unngå trengsel i lunsjrommet.

– Vi har også gått ut med en allmenn invitasjon til bedrifter i Tijuana om et samarbeid der man skal kunne dele sikkerhetstiltak på fabrikkene, sier Eduardo Salcedo, adm. dir. i Össur Mexico.

At OMX er en så populær arbeidsplass tror Eduardo skyldes den avanserte teknologien de jobber med, men også på grunn av det humanitære aspektet – i kjøretøy- og elektronikkbransjen produserer man ikke produkter som gjenoppretter bevegeligheten i menneskekroppen.

– For eksempel å kunne få bidra til at et barn som er havnet i en ulykke med å gjenvinne bevegeligheten i benet, tror jeg gjør at folk trekkes til akkurat vår arbeidsplass, sier Eduardo. ♦♦

**EDUARDOS
MEKSIKANSKE
MUST!**

Maten!

Mexico rangeres som den tredje mest varierte matkulturen i verden – her finnes noe for alle.

Glem Cancún!

Dra i stedet til Huatulco i delstaten Oaxaca eller La Paz i delstaten Baja California hvis du ønsker det virkelig gode strender som ikke er overfylte.

Kultur

Hvis du ønsker litt Indiana Jones-feeling, så er et besøk til Chichén Itzá et opplagt valg. Ellers er byene Guanajuato eller San Miguel de Allende verdt et besøk for den som er interessert i historie og arkitektur.

Vinprodusenter

Valle de Guadalupe – her kan du smake på noen av Mexicos beste viner på en av de 50 vingårdene – alle i gangavstand fra hverandre.

THE CHOICE OF A PRO

Össur Formfit® Pro Wrist er en håndleddstøtte laget av presisjonsdesignet 3D-stoff for å gi komprimering i toppklasse og for å lede bort svette slik at huden holdes tørr og kjølig.

A woman with prosthetic legs is shown in a dynamic pose, performing a pull-up exercise. She is wearing a teal tank top and black leggings. Her prosthetic legs are black and sleek, with pink laces on her sneakers. She is holding onto a bar with both hands, and her expression is one of focus and determination. The background is dark and out of focus, emphasizing the subject.

LIFE WITHOUT LIMITATIONS®

ÖSSUR®

*"Jeg velger å fokusere på det jeg har,
i stedet for å bekymre meg over det jeg mangler"*

Jami Marseilles
Mor, lærer og idrettsutøver

www.ossur.se/lifewithoutlimitations

